

หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา

Anti-Corruption Education

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560 – 2564) ยุทธศาสตร์ที่ 1 “สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต” มุ่งเน้นให้ความสำคัญในกระบวนการปรับสภาพสังคมให้เกิดภาวะที่ “ไม่ทนต่อการทุจริต” โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการกล่อมเกลากองสังคมในทุกระดับช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัยเพื่อสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต และปลูกฝังความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต ดำเนินการผ่านสถาบันหรือกลุ่มตัวแทนที่ทำหน้าที่ในการกล่อมเกลากองสังคม

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันจัดทำ “หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education)” ขึ้น จำนวน 5 หลักสูตร และคณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบเมื่อวันที่ 22 พ.ค. 2561 และวันที่ 18 ส.ค. 2563ให้นำหลักสูตรต้านทุจริตศึกษาไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ชุดวิชาประกอบหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา

1. การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

2. ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต

3. STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต

4. พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม

ปรับฐานความคิด **แก้ทุจริตด้วยจิตพอเพียง** เพื่อสังคมแห่งความเอื้ออาทร

การคิดแยกแยะระหว่างประโยชน์ส่วนตน และประโยชน์ส่วนรวม

มุ่งเน้นปรับระบบการคิดของคนในสังคม ให้สามารถแยกแยะได้ว่าเรื่องใด
เป็นประโยชน์ส่วนตน เรื่องใดเป็นประโยชน์ส่วนรวม

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม
ผลประโยชน์ทับซ้อน การขัดกันแห่งผลประโยชน์

ความหมายของ ผลประโยชน์ทับซ้อน

การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใด ๆ ตาม
อำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

แต่กลับเข้าไปมีส่วนได้เสียกับกิจกรรมหรือการ
ดำเนินการที่เอื้อผลประโยชน์ให้กับตนหรือบุคคลอื่น

ทำให้การใช้อำนาจหน้าที่/การใช้ดุลยพินิจ
(เพื่อส่วนรวม) เป็นโดยไม่สุจริต ก่อให้เกิด
ผลเสียหายต่อภาครัฐ

ผลประโยชน์ทับซ้อน : ไม่ได้หมายถึงการทุจริตเสมอไป

รูปแบบ
ของ
ผลประโยชน์
ทับซ้อน

1. การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ
2. การทำธุรกิจกับตัวเอง หรือเป็นคู่สัญญา
3. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งสาธารณะหรือหลังเกษียณ
4. การทำงานพิเศษ
5. การรู้ข้อมูลภายใน
6. การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

7. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ในทางการเมือง
8. การใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อประโยชน์แก่เครือญาติ หรือพวกพ้อง
9. การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐอื่น
10. รูปแบบอื่น ๆ

ปรับความคิดเพื่อการแยกแยะระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม

คิดได้

- คิดก่อนทำ
- คิดถึงผลเสียหากกระทบต่อประเทศชาติ
- คิดถึงผู้ที่ได้รับบทลงโทษจากการทุจริต
- คิดถึงผลเสียผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง
- คิดถึงคนรอบข้าง (ครอบครัว วงศ์ตระกูล)
- คิดอย่างมีสติสัมปชัญญะ

- ไม่เอาประโยชน์ส่วนรวมมาเป็นประโยชน์ส่วนตน/มาตอบแทนบุญคุณส่วนตน
- เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

คิดเป็น

- แยกเรื่องประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมออกจากกันอย่างชัดเจน ไม่นำมาถ้าวก่ายกัน ปะปนกัน
- แยกเรื่องหน้าที่และตำแหน่งหน้าที่กับเรื่องส่วนตัวออกจากกัน

คิดดี

ความไม่ทนและความอายต่อการทุจริต

มุ่งเน้นให้คนในสังคม มีความละอายที่จะกระทำการทุจริต และเกิดความไม่ทนต่อการทุจริตทุกรูปแบบ รวมทั้งเรียนรู้ถึงมูลค่าความเสียหายจากการทุจริต กระบวนการร้องเรียน การทุจริต และมาตรการในการปกป้องคุ้มครองผู้ชี้ช่องหรือแจ้งเบาะแสการทุจริต

ความละอายและความไม่ทนต่อการทุจริต คืออะไร

ความละอาย เป็นการรู้สึกอายและเกรงกลัวต่อสิ่งไม่ดี ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม เพราะเห็นถึงโทษหรือผลกระทบ จึงไม่กล้าที่จะทำในสิ่งที่ผิด ทำให้ไม่หลงทำในสิ่งที่ผิด

ความละอายระดับต้น > การไม่กล้าที่จะทำในสิ่งที่ผิดเนื่องจากกลัวว่า.....จะมีคนรับรู้.....จะได้รับการลงโทษ.....ได้รับความเดือดร้อนจากสิ่งที่ตนเองได้ทำลงไป

ความละอายระดับสูง > การไม่กล้าที่จะทำในสิ่งที่ผิด แม้ว่า...จะไม่มีใคร "รับรู้หรือเห็น" ในสิ่งที่ตนเองได้ทำลงไป แม้เป็นความผิดเล็กน้อย

ความไม่ทน เป็นการแสดงออกต่อการกระทำ ในลักษณะที่ไม่ยินยอม ไม่ยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น ความไม่ทนสามารถแสดงออกได้หลายลักษณะ การที่จะมีความละอายและความไม่ทนต่อการทุจริตมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของแต่ละบุคคล

“ผู้ใหญ่สั่งให้เราทำการทุจริต เรารู้สึก**อาย**แต่ใจที่เราเรียนสาขาพัฒนาชุมชนแล้วต้องไปทำเอกสารที่ไม่ยุติธรรมกับชาวบ้าน **รู้สึกรับไม่ได้** จึงต้องลุกขึ้นมาร้องเรียน”

มาตรการในการปกป้องคุ้มครองผู้ชี้ช่องหรือแจ้งเบาะแสการทุจริต

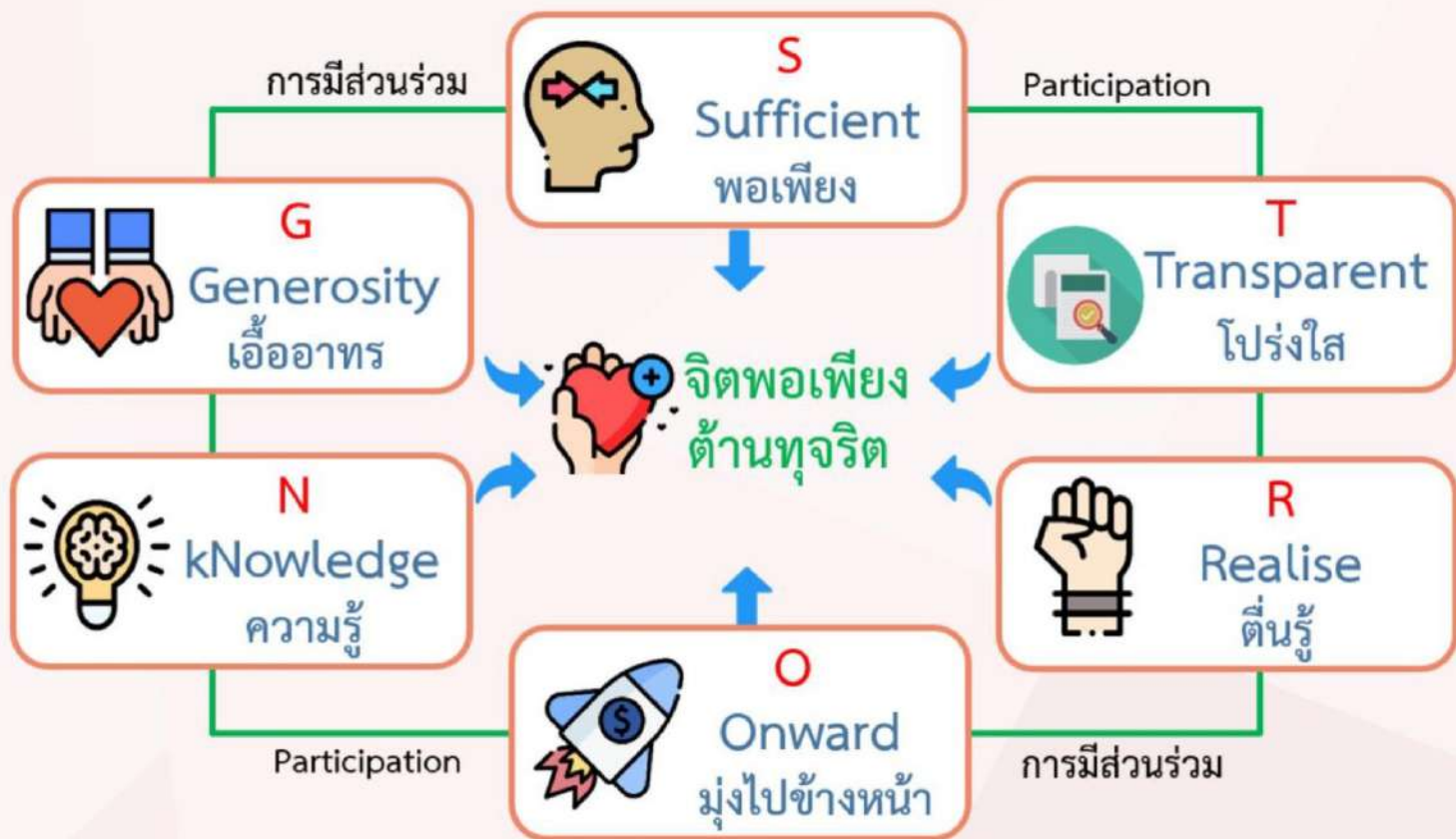
การคุ้มครองช่วยเหลือพยาน กรณีผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์ ผู้ให้ถ้อยคำหรือเบาะแสการทุจริต หรือข้อมูลใด ๆ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วเกิดความไม่ปลอดภัย และมีการร้องขอคุ้มครองพยาน คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะจัดให้มีมาตรการในการคุ้มครองบุคคลดังกล่าว เพื่อให้พ้นจากความไม่ปลอดภัย หรือคดีใดเป็นคดีที่สมควรให้การช่วยเหลือคุ้มครอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็จัดให้มีการคุ้มครองช่วยเหลือพยาน

STRONG

สร้างพลเมืองที่ดี

ด้วย 3 คำ

“ภูมิคุ้มกันด้านความโกง” จิตพอเพียงด้านทุจริต

- พอเพียง (Sufficient)** → บุคคลสามารถแยกแยะประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวมได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และเป็นอัตโนมัติ
- โปร่งใส (Transparent)** → สร้างความรู้ความเข้าใจ และวิธีสังเกตความโปร่งใสของโครงการต่าง ๆ
- ตื่นรู้ (Realise)** → เรียนรู้สถานการณ์การทุจริต และพร้อมร่วมมือต่อต้านทุจริต
- มุ่งไปข้างหน้า (Onward)** → ร่วมกันป้องกันและการป้องปราม ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยงต่อการทุจริต
- ความรู้ (kNowledge)** → มีความรู้ด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการป้องกันและป้องปรามการทุจริต
- เอื้ออาทร (Generosity)** → ร่วมมือกันพัฒนาชุมชน/สังคม บนพื้นฐานความถูกต้อง มีจิตอาสา ไม่มีผลประโยชน์ตอบแทน

การประยุกต์ใช้หลักความพอเพียงด้วยโมเดล STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต

ระดับบุคคล : พอเพียง แยกแยะ ตื่นตัว ตระหนักรู้ ต่อต้าน

ระดับชุมชน : รวมตัว ตรวจสอบ เฝ้าระวัง

ระดับองค์กร/ประเทศ : โปร่งใส เป็นธรรม สุจริต มีส่วนร่วม

จิตพอเพียงด้านทุจริต : คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของพลเมืองไทย

พฤติกรรมเปลี่ยน สังคมเปลี่ยน ประเทศเปลี่ยน โลกเปลี่ยน

พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม

มุ่งเน้นให้คนในสังคม ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นพลเมือง และมีความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อขับเคลื่อนสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต

ความเป็นพลเมือง คือ การเป็นสมาชิกของสังคม ที่มีอิสรภาพ ควบคู่กับความรับผิดชอบต่อสังคม และมีสิทธิเสรีภาพ ควบคู่กับหน้าที่ โดยมีความสามารถในการยอมรับความแตกต่าง และเคารพกติกาในการอยู่ร่วมกัน พร้อมทั้งมีส่วนร่วมต่อความเป็นไปและการแก้ปัญหาของสังคมของตนเอง

คุณลักษณะของความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

1. มีอิสรภาพและพึ่งตนเองได้ ระบบประชาธิปไตยทำให้เกิดหลักสิทธิเสรีภาพ และทำให้ประชาชนมีอิสรภาพ “พลเมือง” จึงเป็นผู้ที่รับผิดชอบต่อตนเองและพึ่งตนเองได้ ไม่ยอมตนอยู่ภายใต้อิทธิพลอำนาจ หรือภายใต้ “ระบบอุปถัมภ์” ของผู้ใด

2. เคารพสิทธิผู้อื่น ต้องเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และจะต้องไม่ใช้สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

3. ยอมรับความแตกต่าง ยอมรับและเคารพความแตกต่างของกันและกัน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้ และจะต้องไม่มีการใช้ความรุนแรงต่อผู้ที่เห็นต่างไปจากตนเอง

4. เห็นคนเท่าเทียมกัน ต้องเคารพหลักความเสมอภาค และจะต้องเห็นคนเท่าเทียมกัน คือ เห็นคนเป็นแนวระนาบ เห็นตนเองเท่าเทียมกับคนอื่น และเห็นคนอื่นเท่าเทียมกับตน ไม่ว่าจะยากดีมีจน ทุกคนล้วนมีศักดิ์ศรีของความเป็นเจ้าของประเทศอย่างเสมอกัน

5. รับผิดชอบต่อสังคม และมองตนเอง เชื่อมโยงกับสังคม เห็นตนเองเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

6. เข้าใจระบอบประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วม เข้าใจหลักการพื้นฐานของการปกครอง เคารพกติกา และใช้วิถีทางประชาธิปไตยในการแก้ปัญหาโดยไม่ใช้กำลังหรือความรุนแรง

